

Wak-fù.

Bar abrefes pahrmatau
jamalja 10 sap.

Redakcija un ekspedīcija: vācu zinātne
Teikuma, Rangihferu cēlā N° 14. par ijom

No fara-laufa.

Treshas esladres sarihloshana preelsh tahlaejem austrumeeem

wehlu, schee fugi wairs ihstā laikā nononahks u. t. t. Bet us
to neefot lo llauftiees: ar steigu jaikuhta projam treschā esladre
un ja ari daschi fugi eetu bojs, tad tilpat daudsi paliktos pahri
un waretu stahtees zīhnā. Naw jaaismirst, la admirals Ro-
schewenksis ar feltu ussiwehrtu latru jaunpeenahkischi fugi, pat
ja tas ari nebuhtu til pilnigi eerihkots un apbrunots. Ar
wisleelalo steigu un energiju jaistahjās flaht pee treschās esladres
harihkofchanas, lai wehl laikā wisus nokawejumus un saudeju-
mus par labu greestu.

Swarigakās eerunas, jo pret šķīm domām zēl ziti Kreewu laikraksti, ir sekojās: 1) Sarihlojot tresho floti, tā sauktē "tuwee austrumi" paleekot beis apfardsibas, aissnemot labakos no melnās juhras brūnu-sugeem prom. 2) Jauffin adm. Roschets wenska domas un tam kā otras eskadres komandeeram jaatstahj isschliroschais wahrbs par treshās jeb papildu eskadres sarihlochanu. 3) Tā ka treshā eskadre teek jaatstahdita no daschada tihpa kara - sugeem, starp kureem ziti jau labi wezi, tad šis eskadres kaujas spēhjas nebuhschot wifai leelas. — Tad arī wehl ieels jautajums, kā ar Melnās juhras floti tilt Darganeleem zauri, jo starptautiskie lihgumi, kas aissleeds zourbraukšanu, wehl arween spēhla. Tatschu Kreewu ofizialās aprindās preelihschilums par treshās eskadres sarihlochanu isschiktis jau positiwā kahriā. Protī „Kronsht. Wesiū“ sino: „Wizeadmirals Birilews pasinoja, ka Wina Majestatei Keisars vawehlejis jaatstahdit tresho eskadri.“

Mort. Arturas Stahmossia

deen' no deenas paleek nopeetnaks. Augstā jeb 203 metru kalna eeguhshana no Japanu puses, rāhdās, nahkuši par kaunu Port-Arturas eskadrei. „Kreewu tel. agent.” pehz Reutera sindamnes weselu virkti telegramu, pehz kurām spreeshot, waronigo zeetolschru aissahwoju darbs teesham naw weegls. No Japanu galwenda aplenkhanas forteka ofiziali sino: „Kreewisjas slotes bombardēshanas panahkumi ar leelajeem leelgabaleem koti labi. Tila nowehrots, ta dauds schahweeni Lehra kara-fugus: „Perezwet”, „Pobeda” un „Palada”. „Perezwets” pulsst. $3\frac{1}{4}$ sahka degt. „Pobeda” nogulees us sahneem. Atwesto fugu leeiga halu komandeers sino: „Schodeen pulsst. $12\frac{1}{2}$ tila sinams, ka „Perezwets” no grimis; winsch atrodās tahdā pat stahwokli, ta „Polawa”, „Palada” ari sahl swēhrtees us sahneem. Mehs to spehzigi bombardejam.” Rahda zita telegraama 7. dez. (24. nov.) sino, ta „Reitwisans” tiktahl esot nogrimis, ka atspeedes vret dibinu. No „Pobedas” rumpja wehl warot labdu dobu farekset mirs ushdeko.

"Duna-Zeit." seisdein 27. novembri, peaminejus! sihis telegramas rassia: "Ja sihis ofizielas telegramas patefas, par ko deemschehl mas ko schaubite.s, tad leelakee bruku fagi Port-Arturas reida un kreisers "Palada" ussatamti ja pilnigi fabojati. Pehz ziteem siaojuumem ari "Bajans" prei dibinu

Fatherly Answers

Unahk diwreis nedeldā

83. gada-gahjums.

Sludinajumi mālfā:

par Ahlu salatu tindinu 8 sap., vrees dwoné 20 sap.

atspeedees. Rad nefas neteel finois par Kreewu flobes mehgi.

Bes tam par baschadām longesijām eenemits pa issstahdes

atspeedes. Kad nelas neteek siino par Kreewu flotes mehgina najumu, atstaht reidu waj mainit sawu weetu, tad jadoma, kota zaur apschauðishanu padarita par kara nespehjigu.

Kahda Reutera telegraama 8. dez. (25. nov.) siino: „Kreewu armija Tazangkoa, Itsefhana un Unifefhana un Alasolas fortiõs, kas bij peelikusi wiñus spehlus, dabut „Augsto Kalnu“ at paka, pehz desmit deenu ilgeem bessetmigeem mehginojumeem beidsot meta wiñas zeribas pee malas un atlahpás agrakas posizijās. Ari kara-darbi pret Japanu sapeereem zeetolfscha austroma fortiõs poliñukschi rahnaki. — „Augstas Kalns“ esot kartin usarts no eksplodejuſchām granatām. Nokahres aplahtas drupām. Missardsibas bedres pēbiruſchas ar ūmi. Kahdu 100 metru garā bedre atrošti 200 kritischi un ewainotti Kreewu Lihki no granatu drumslām nejauli fakroploji. Us „Augsto Kalna“ usstahditee leelgabali dodot eespehju Japaneeem, apschaudi ari dšonkas un twaikonus, kas Port-Arturai peegahdā pahrtis Tahlak siino no Port-Arturas, ka tūr kritis generala Nogi otri dehls. Pirmais kritis jau agrak pee Manshanas. Generalini neesot wairs neweena behrna. — Japanas v Idibas aprindas esot taži pahrleezībā, ka jaissleetojot wiñi spehlī un lihdselli, labrihsumā eenemu zeetolfsni un tā atswabinatu Japanu floti kura nedalita tad waretu stahtees pretim Baltijai eslabarei. Japani neschauðas, ka brihsa laida wiñu sturmefhana buhſhot saweenota ar felsmēm, bīhstās tilai par to, tā generalis Stefelis warot atlahptees us Vaoteschan atpaka, no lureen es buhſhotos aissstahrojus nelahda war ne spehſhot ijsdiht. — Tamdehl pat daschas Japanu balsi aissiht, ka zeetolfsnis spehſhot lihdsfebruarim tureteeš kā to telegrafe arī „Berl. Tageblatt“. —

Bes tam par daschadām konzēsiām eenemts pā issīstahdes laiku arī wairak miljoni, tā ka eeejas bileschu un daschado konzēsiju nauda kopā istaifa 13,250,000 dolaru. Waldibas aisdotee 46 miljoni dolori jau atmaksati, tapat arī atmaksatas wiheem garanteem winu garantētās sumas atpakaļ. Tā ka slāidrs atlīums īneedsas pēc miljona dolara, tad personas un eestahdes, kuras pēc balījušķās ar naudu pēc issīstahdes farīhlofchanas, dabūs līdz 8% leelas dividendes. Bes tam wehl atlīlshot prahva suma, kuru isbalīschot nabageem.

Diwas swarigas reformas Wahzija.

Wahzijas reichstags otrdeen 16. (29.) novembrī atkal uſ-
fahzis, pehz wasaras brihwdeenām, ūsu par astro likumdošchanas
darbibu. Starp ūteem likumu projekteem, kas tautas weineeku
namam buhs jaapspreesch, kā peem. kara-pensijsas likums, tirds-
neezibas lihgumi u. t. t., jo ūvarigs ir un pirmā weetā
stahw likuma projekts par diwgadigu kara-klausibas
eeweschanu Wahzu armija. Šis projekts, kuru par liku-
mu tizis, ūhmeesēs us wiſplaſčakām lauschu aprindām, atrod
peefrischanu tillab konservatiwajās, kā brihwprahrigajās aprin-
dās un laikam bes fahdeem leelakeem ūwelšeem ūks pabarits
par likumu. Projekta preefchzehlejs ūsu preefchlikumu di-
bina us to, ka ar plaschaku pirmahzibas isgħiħibas eeweschanu
wiſā walisk jaunee retruſchi jau ir-finamā meħrā weegħlati ee-
mahzami kara peenahktumōs, weegħlati patut iſskaidrojumus, pa-
rahda ari leelaku meefas iſweizibu. Kad nu kara-klausiba wiſ-
smagħi gulstas us ūf semalām lauschu schierām, jo turigalee, gan
ar augħali isgħiħib, gan zitadi, spehji eeguht daschadas preefch-
rozibas, tad itin dabigi, ka plaschakām lauschu aprindām rauga
kara-klausibu atweeglinat ar to, ka faihsina deenesta laif. Bet
ko Wahzu waldiba ar weenu rolu dob, to wina ar otru rauga
atnemt. Proti, liħds ar ūfho preefchlikumu waldiba qrib da-
but, ka reichstags pa leelinet Wahzijas kara-spehla sal-
datu flaitu. Tagħid Wahzijas kara-spehla meera laikos fa-
stahw no 600,000 wiħreem (Franzija 550,000 wiħru, preeskaitot
ap 60,000 wiħru koloniju kara-spehla). Waldiba prasa, lai
paleelinatu tagħid armiju par 10,300 wiħreem. Šis issatis
nebuħtu leels, bet now jaismiristi, ka 1898. g. jau Wahzijas
armija tħla paleelinata par 16,270 wiħreem. Bet ar armijas
pawairofchanu waitojas ari neaugħlige kara-isbewumi, kas ta-
jau tautai apriż dauds ūħedru un spehlu. Schoreis waldiba
prasa avm. 35 miljoni rublu preefch kara-isbewumeem waiaf.
Brunofħands nafha tħalli tad id-dokumenti kieni ħażi
plezeem. Kas atteeżjas us armijas pawairofchanu flaita fin-
tad Wahzu laikraġsi aixrahda, ka now tilbaudi no ħwara, ji-
dauds saldatu ic, bet fahdi wihi ir. Jaunlaiķi kari neap-
għiċċom peeraħdiu ūfhi, ka vahrifwaru nem ta-puše, kurei wai-
rat isgħiħtotaki, apkehrigati salbat. Un tas zitadi ari nemha
newar buht pee tagadejjas attihstidax kara tehnika. Kieni is-
zjihna nereti mašħinas, t. i. jaunakas konstruċcijas aerotħi, bet
nu loti no ħwara, kā saldati prot ar teem apeetees, sin kattu
briħdi pats kā rihlorees, bet ne tik ween tad, kad to fumda
un bħida. Liħds ar duħħiġib tagadejjam salbatam wajjaġa at-
prahha un isgħiħibas. Wispahrigej projektis par armijas palee-
singħanu atradis droſhi ween pretinekkus reichstaq.

Bes projekta par diwgadigas kara-klausibas eeweschamu at mijā wehl ir kahds otrs swarigs projekts, kas ari teek zilats waldbibas aprindās, bet reichstagā gan wehl naw eesneegts proti, par desmit stundu gara darba laika eeweschamu fabrikās un ruhpneezibas eetaisēs. Schāf līnā teesham Wahzijā stahw pakal daschām zitām Wāzar-Eiropas semēm. Tas Schweizē ar likumu nosajitais darbdeenas garums industrija i 11 stundu, festideendas un deenās preelsch svehktu deenām — 10 stundas. Tas pats Austrijā; Anglijā preelsch strahdneežem — ari 10 stundas, Frānciju 1900. g. nosajija 11 stundas ilgu deenās garumu, kas kahrti faruht us 10 stundām. Australijas kolonijās pat wiszaur pastahw 8 stundas gaesch darba laiks kaut gan tas dibinās us strahdneelu un fabrikantu brihw ween ofchanos. — Lai sawahktu nahlofchāi reformai dibinātus statistiskus peerahdijsimus, tad Wahzijā waldbibas fabrikū inspektori eemahza finas, kahds darbdeenas garums pastahw tagad fabrikās un ruhpneezibas eetaisēs. Israhdās, ka $\frac{9}{10}$ no wišām fabrikām darbdeenas garums jau tagad 10 stundas wa wehl ihſaks. Tas peerahda, ka Wahzju fabrikanti jau paschā eestatijuſchi, ka strahdneela darbs dauds eenesigats, ka strahdneeks neteek pahral peepuhle's, proti, spīrgts buhdam strahdneeks ihſā laikā pastrahdā wairat, nela nowahrdsis garala laika. Tā tad likumiga desmit stundas garas darbdeenas ee weeschana nefastaps nekahdu pretestibu pee leelas dalas Wahzju fabrikantu, bet bes schaubām atweeglos to strahdneelu dīshvi furi tagad teek nodarbinati pahral par desmit stundām; otrlahri daudsus fabrikantus, uslabojoſot techniskus lihdselkus, tas pasku

